

Høring, Farmasøytens rett til å rekvirere covid-19-vaksine

Hovedbudskap

- Det er svært positivt at departementet åpner for å gi farmasøytens rekvireringsrett for covid-19-vaksine.
- Departementet foreslår at rekvireringsrett for farmasøytens ansatt i kommunal virksomhet trer i kraft straks. Det er viktig at rekvireringsrett for apotekfarmasøytens også trer i kraft straks.

Vurderinger

Det er positivt at Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) åpner for å gi farmasøytens rekvireringsrett for covid-19-vaksine. Rekvireringsrett vil gi kommuner og apotek mulighet til å etablere samarbeidsordninger før de større volumene av Covid-19 vaksiner kommer til landet. Kommunene utarbeider nå detaljerte planer for gjennomføring av massevaksinering. Dette arbeidet er krevende i en situasjon med lite forutsigbarhet når det gjelder tilgang til vaksiner. Apotekene representerer en betydelig ressurs med sine 4000 vaksinatører og sine lett tilgjengelige lokaler. En rekke kommuner ønsker samarbeid med apotekene om vaksineringen. Det er viktig både for kommunene og apotekene at rammene for samarbeid er etablert og at det legges til rette for tid til planlegging og implementering når avtaler om vaksinering nå inngås.

Det er positivt å gi kommunalt ansatte farmasøytens rekvireringsrett, men dette vil ikke gi noen vesentlig større rekvireringskapasitet. Det er ikke mer enn i underkant av 20 kommunale farmasøytstillinger på landsbasis.

Det er apotekfarmasøytene som utgjør den store potensielle rekvirerings- og vaksinasjonsressursen. I dag kan vaksinering gjennomføres i 900 av landets apotek. I apotekene er det 4 000 vaksinatører, og 2 000 farmasøytens som allerede har kvalifisert seg til å rekvirere vaksine mot sesonginfluensa. Selv om mange kommuner planlegger for vaksinering uten hjelp fra apotekfarmasøytens, er det en rekke kommuner som ønsker å benytte seg av apotekenes hjelp.

I og med at ansvaret for gjennomføring av covid-19-vaksinasjonsprogrammet ligger hos kommunen, vil all rekvirering og vaksinering i apotek foregå etter avtale med den enkelte kommune og i henhold til kommunens planverk. Dette betyr i praksis at apotekfarmasøytens rekvireringsrett i den enkelte kommune vil tre i kraft på det tidspunkt kommunen bestemmer. Leveransene av vaksiner vil skje til kommunene fra FHI og det er opp til kommunen å gi apotek tilgang til vaksiner. Vi mener kommunene må stå fritt til å ta i bruk ressursene i apotek på det tidspunkt som passer for den enkelte kommune. Det er derfor viktig at rekvireringsrett for apotekfarmasøytens trer i kraft straks.

Sentrale myndigheter må legge til rette for at kommunene på en enkel og ubyråkratisk måte kan ta i bruk apotekenes ressurser. Departementet gjengir i høringsnotatet at Folkehelseinstituttet (FHI) har vist til at kommunene samlet sett har gitt uttrykk for at de har tilstrekkelig kapasitet til å vaksinere store deler av sin befolkning over noen få uker. Apotekforeningen mener det ikke kan legges vekt på hva flertallet av kommuner har meldt om egen kapasitet. Kommunene som trenger hjelp må kunne ta i bruk apotek når de trenger det, og de må kunne planlegge ut fra at apotekfarmasøytens har rekvireringsrett. Vi gjør oppmerksom på at det allerede er apotek som bistår kommunene i arbeidet ved å leie ut vaksinatører for vaksinasjon i kommunene. For mange kommuner vil det også være avgjørende å kunne opprettholde kapasitet på andre områder innenfor helsetjenesten samtidig som vaksinering gjennomføres. Det vil også kunne være behov for å starte vaksinering i apotek før

kommunens egen kapasitet er sprenget, slik at det kan vinnes erfaringer med praktisk gjennomføring av covid-19 vaksinerings i apotek.

Apotekforeningen har vært i kontakt med både små og store kommuner som er interessert i bistand. Per d.d. er Apotekforeningen i sluttforhandlinger blant annet med Oslo kommune. Kommunen ønsker bistand og løsninger for vaksinerings i apotekenes lokaler, utleie av vaksinatører til kommunens vaksinasjonssentra og bistand til farmasøytiske spesialoppgaver knyttet til anbrudd og logistikk mv. Vår forståelse er at Oslo kommune sterkt støtter at apotekfarmasøyter gis rekvireringsrett for covid-19-vaksiner.

HOD refererer i høringsnotatet til FHI's vurdering om at bruk av apotek ikke forutsetter at apotekfarmasøyter gis rekvireringsrett, fordi rekvirering i slike tilfeller kan foretas av annet helsepersonell med rekvireringsrett. Denne uttalelsen vitner om manglende forståelse for behov for effektive og smidige løsninger i en massevaksinasjonssituasjon. Apotekene i Oslo har en samlet grunnkapasitet på å sette 10 000 vaksinedoser pr uke, og en samlet makskapasitet på 19 000 vaksinedoser pr uke i kortere perioder. I en massevaksinasjonssituasjon vil ikke legene og sykepleierne i Oslo makte å utstede så mange resepter. Slik reseptskrivning ville også helt unødvendig båndlegge store kommunale helsepersonellressurser og bremse vaksineringsstempot.

Med hensyn til pasientsikkerhet har både FHI og HOD uttalt at det vil være faglig forsvarlig å gi farmasøyter rekvireringsrett. For å sikre høy kvalitet på apotekenes covid-19-vaksinetjenester ferdigstiller apotekbransjen nå et nytt felles opplæringsprogram som dekker både rekvirering og administrering av covid-19-vaksiner i apotek. I dette inngår blant annet et nyutviklet e-læringskurs om anafylaksi og vasovagale reaksjoner og hvordan slike reaksjoner skal håndteres i apotek. Kurset er obligatorisk og kommer som et tillegg til den grunnkompetansen apotekenes vaksinatører og rekvirenter har om emnet fra tidligere opplæring i vaksinerings. I forbindelse med høstens influensavaksinerings erfarte apotek noen få akutte reaksjoner. Det er i etterkant blitt bekreftet at hendelsene ble håndtert helt i tråd med gjeldende retningslinjer og på en faglig god måte.

HOD presiserer at farmasøyter med eierskap i apotek ikke kan få rekvireringsrett for covid-19-vaksiner. Apotekforeningen er sterkt uenig i dette. Vi kan ikke forstå at eierskapsargumentet er relevant i dagens situasjon der regjeringens mål er å få vaksinert flest mulig raskest mulig mot covid-19. Vi viser til nærmere begrunnelse for dette i vårt høringsvar av 3. august 2020 til departementets høringsnotat om rekvireringsrett for influensavaksiner for farmasøyter. Vi viser også til at departementet i 2009 ga farmasøyter i apotek, herunder apotekeiere, rekvireringsrett for oseltamivir og zanamivir, uten at dette ble ansett å være i strid med apoteklovens eierbegrensingsregler.

Hanne Andresen

Tore Reinholdt